

رنجور کاشتیری

زیرہ گرامی

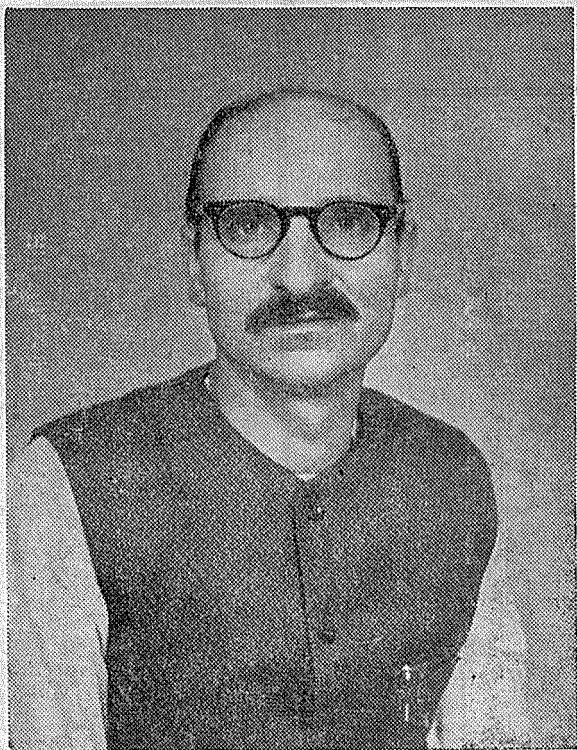
زتره گکرای

چھاپنگ وری _____ ۱۹۶۸ء
 رویم لٹ _____ ۵۰۰
 مول _____ ۲۵-۲
 چھاپ خانہ _____ کوہ نور پریس دہلی
 کتابت _____

پبلشرز
 مقبول اینڈ برادرین کی گام کشمیر

★ ————— ★

(ساری حقوق چھ محفوظ)

چھ صورت سپر ٹیچ تصویر لیکن
وچھ کر گڑھ نظر ترھ تیز آسنر

رنجور کاشمیری

ترتیب

صفحہ گرنید	عنوان	صفحہ گرنید	عنوان	صفحہ گرنید
۴۵	مہرہ ون کیہ	۱۸	دوہہ اگر نیرہ فون	۱
۴۷	زندگی ہنیز یاونی گرای	۱۹	مہ کر تہ انتطار	۲
۵۰	اسو کا شری	۲۰	نورہ سوئے	۳
۵۲	ماجن ہند بجر	۲۱	میتوستانہ چھک	۴
۵۳	لال چوک	۲۲	یکان چھ کاروان سون	۵
۵۶	زہ انان	۲۳	ساقیا سہی میہ ساری	۶
۵۹	ثم دوہ تہ واتنہ لگر	۲۴	بزر پر تہ ہاو تہ	۷
۶۱	ژالہ کیا لولہ میہ ساری	۲۵	بنای پتہ راونی	۸
۶۶	دو لو کا شریو	۲۶	فرطوز انانیت	۹
۶۸	اکھ پریانی غزل	۲۷	لرہ فرن	۱۰
۷۲	آب دود تہ شین	۲۸	مستانہ خیالو	۱۱
۸۳	اہرہ بل	۲۹	وٹھن پیچہ اسن مہر	۱۲
۸۵	تقدیر تہ تدبیر	۳۰	بن نوڈ سہار	۱۳
۹۲	نکھنا انقلابک روح	۳۱	سورخ سہلا لولو	۱۴
۹۳	آزادی پتہ دادی	۳۲	جوان چھ زندگی	۱۵
۹۶	چھ کتہ میون منزل	۳۳	دو تھو کا شرہ	۱۶
۹۹	مبولیس روزنبرگ امینقل	۳۴	موت منہ ناوون	۱۷

سونته واو که ناوه

یس

بیره گمترین پوشه تهرین زو ثرانان

زن مژه نیندره

و نه ناوان جھ !

وزن بیوت سوخته که سازد گنجینه بیوت زنده گدا
 وزن بیوت ناله و زاری و زاری و زاری و زاری

(برنج کشتی)

زبان پنجاب

اُردو	کاشتہ	اُردو	کاشتہ	اُردو	کاشتہ
یونہی آدھے بہرے دیوانے	۵ اُدھ اُدھ مٹر	مہروی کتنی کتنی ساتھ چھوٹی	۴ خیر کشتہ کشتی سستی کشتہ	چڑیا گھڑی آدھی گھنٹی	۶ شہر گھر اُدھ کچھ مٹر
صبر پیٹ پھوڑا مہینہ حسن	۷ ٹہڑ پٹ ریشم جینس	آدھا بچھڑا رشتوت اندھا آنسو	۸ اُدھ وڑھ کوڑھ اُون اوش	کام مینا گائیں زبردست نانا	۹ کام کام گائیں غائب ناپید
اب کھن وانت ادکھلی دوئی	۱۰ دوئی تھن دند کشتہ قنب	بہو آرام قیمت دیوار سونا	۱۱ نوش سوکھ موس دوس سون	لکچر دور شیر اور	۱۲ لکھ لکھ شہر بہر

دو همه اکه نیره نوون

پیره ژر ژر د درده سوزک نار دو همه اکه نیره نوون
 عاشق دل خسته سنده زاده دو همه اکه نیره نوون
 کس عشق کس شوق کس رنگین حسن یس از کشته
 وخت یتخه د پیر جلوه آخر کار دو همه اکه نیره نوون
 دایم چپو و از تام یس وختن جنونک خون میون
 جامه و دزه لایق و تنه بنه گنار دو همه اکه نیره نوون
 دل خپلن همنده پیردن همنده شمر سوزک اثر
 جو شنه ون ژه هبه مایه ون نه نار دو همه اکه نیره نوون

فرشته و الین همنز نظرو و تخته چاک کره عرشک جگر
 آه مظلوم بر سر پیکار و دهمه آکه نیره نون
 وز ملن بنلین طفاش و ولن همنز شوره شر
 انقلابک دل کنی یغایره و دهمه آکه نیره نون
 در ده بر تین همنز دلکو ارمان لو بکی آرزو
 ندر د روین همنز دلک و زجار دهمه آکه نیره نون
 دور تقدیرن گزهن کھری نور همره تدبیرنی
 پور گزهنه سرنجوسه سندر گفتار و دهمه آکه نیره نون

مہ کر تہ انتظار

تہ وقت سکھ سکھ تہ وقت مہ کر تہ انتظار
 مہ وچھ مہ کن، مہ کن مہ وچھ مہ کر تہ انتظار
 پکن سیٹھاہ، سیٹھاہ پکن، پکن سیٹھاہ چھ دور
 قدم تہ تل قدم چھ دم غنیمتھی مہ پیار
 تہ چھکھنہ، چھکھنہ چھکھنہ بس کن تہ چھکھنہ بوز
 تہ سستی چھ عالمی کر کن مؤ زور کاشتکار
 تہ سستی چھ رندنگی تہ رندنگی چھ از تہ سستی
 تہ سستی چھ آتشین سرودہ نغمہ بے شمار

ژیه سستی چه کم فایه نوی ترانه ساز و سوز
 ژیه سستی چه آتشین سروده نغمه بے شمار
 ژیه سستی چه پوشه و نجنون تہ جوشه و ن جمال
 ژیه سستی چه شولہ و ن عشق تہ لولہ نار
 ژیه سستی چه اضطراب انقلاب کامیاب
 ژیه سستی چه نوی شباب تیج و تاب، ہیئت امار
 ژہ پانہ تو ت تہ موت جوان طغان ہبوط فان
 ژہ جوش چھک جنون چھک ژہ نور چھک ژہ نار
 ژیه سستی چه تازہ شاعری تہ ساز ہیتہ سجہ
 چھہ چہون نو و زمانہ نو و صبح تہ نو و بہار

نوه سونته

فولن نوه سونته باغن گل زلن غم بلبلن ساری
 بلن چوه که لوله بیمارن علیلن دور گزده خاری
 کجر زله کم زبانش زیوه قمری کستوری هین بولن
 هجر زله قسمتین، بختک بجر که سانی نازاری
 موزورن گریستین کعبه بوش و نیکن هره نور تقدیرن
 ووه تهن تهود فاقه فری سمبلن مپاون کریم زرداری
 سنن کله اهره نیمتی تنب نیمتی بانبر نیمتی لکه
 ووتته تهود گیره تراون نالمن اندر اندی ستمه ساری

میمیز زله گاش پیچش چمن چمن کرده دیده و پید
 دس ژله داع گل لاس فوه لن گل رنگ گلزاری
 شبک زنگار ژله سنگرن کوهن پیچیه تاف انصافک
 صبح فوله پوره جمهورک تهر نورک جلوه گزیده جباری
 گنی گزیده دهن جهانن شن جهانن منتر گنی وزه ساز
 گنی آواز گزیده شهرن تهر گامن فیره مبداری
 نبس اژه تهر زمپنس لرزه گزیده لکه ولولن تله تراو
 بسلی نه گرینز گزیده هن زولانه ظلمت کین و شمشای
 تمن آرزو نیرن دیوکی ارمان رنجورس
 تیلے یله راج کرده مفلس کس دتھ تاج مهر داری

غزل

مستی مستانه چپک این بانی	ذرا سن زنده گی هندس ترانس
عرق فوط گل رخن شبنم گلان	ورق لوگ فرینه دیکس دانتش
چهره شبنم منتر نووی خار حس	عشق لوگ سننه زن بیس فانس
سکهر لچ ولولین دله کین جابین	مهر ری گند زلز لو جوشش طفانس
وین بیتر دینگی واون کاله او برس	ز طن مانال و زمکه آسمانس
وه مهر زن دیت امار ولولیرس	رخن سه رخ دیس مهر درمه زبانش

فکار و نار دیت صبرس قمارس
رنجورس شاعر آتش زبانش

پکان چھ کاروان سون

تھن چھ از بران چھ از

ہران چھ کاروان سون

پکان چھ کاروان سون

پگاہ چھ نو و جہان سون

پکان چھ کاروان سون

بے شمار کارا اسی

موزور کاشتکار اسی

نمیلی تہ کام کار اسی

سمتھ چھ یار یار اسی

پگاہ چھ نو و جہان سون

پکان چھ کاروان سون

اے ویکن لیکھتھ چھ از

سیٹھاہ چھ بے شمار —

چھ دو بی تہ چھان کھار اسی

اے ویکن لیکھتھ چھ از

اُسی چھ تم یو ظلم ستم چھ بارہ ڈالو متری

پتو اُسے چھ گالی متری

اُسی چھ تم یو سمندر چھ پان ڈالو متری

اُسے چھ لعل کھالی متری

اُسے ڈیکن لیکھتہ چھ از پگاہ چھ نو و جهان سون

پکان چھ کاروان سون

اُسی چھ تم یو علم ادب چھ پرزہ لاوی متری

اُسے رچھتہ چھ تھادی متری

اُسی چھ تم یو نوی نوی چھ ساز شاوی متری

اُسے چھ راز باوی متری

اُسے ڈیکن لیکھتہ چھ از پگاہ چھ نو و جهان سون

پکان چھ کاروان سون

اُسی چھ تم یمن ہندین اُنھن چھ سون تہ رہی ہران

کھن بین چھ در ہران

اُسی چھ تم نوین سینر و تن چھ چو نہ یم جران

پنس چھ پڑھ تہ پڑھ بران

اے دکن لیکھتہ چھ از پگاہ چھ نو و جہان سون

پکان چھ کاروان سون

اے چھ غارتگ تہ ہیمنگ کمال ہو و مت

ظلم چھ پتھر ترو و مت

اے چھ نو نہ سستی روس چین سیختہ بنو و مت

جہاں چھ تنہ لو و مت

اے دکن لیکھتہ چھ از پگاہ چھ نو و جہان سون

پکان چھ کاروان سون

اُسی چھ تم یو چھ سامراجیت مٹاو مٹ
اسے چھ چھنڈو رآو مٹ

اُسی چھ تم یو یہ زندگی چھ زندہ تھا و مٹ
مُرتھ زوتھ بچا و مٹ
اے دیکھ لیکن لیکھتھ چھ از پگاہ چھ نو و جہان سون
پکان چھ کاروان سون

اُسی چھ تم یمن و سچھتھ و ستھ چھ جن تہ دیو یوان
دیون اُسی چھ رتھ حیوان
اُسی چھ تم سرخو کر سُدگیون چھیم سُمٹھ گیوان
چھ معرفت تہ مَس حیوان
اے دیکھ لیکن لیکھتھ چھ از پگاہ چھ نو و جہان سون
پکان چھ کاروان سون

غزل

ساقیا سرہ گئی مئیہ ساری یار نیب کو کار چٹانی
 شیخ برہمن مولوی زائے ہند پر ہمیز کار چٹانی
 دیارہ و آلی یوتاہنیکان تیوتادہرم مذہب تھیکان
 کفرہ اسلامس مگر ندوس گنڈان زردار چٹانی
 دین و ایمانس گرتھ تہراج اہمترج گرتھ
 خونِ مظلومس کمران ویوہ ہار دنیادار چٹانی
 دم ووان قوم کی چھ بلی غم خاریم و طنگی بنان
 ترکہ تولتھ چھوٹی، دھوے لگی تھی چھیم مساک چٹانی
 آہہ داوتھ پیر پیر کھاوتھ ضمیر گورن ملن
 آہہ داوتھ تراوی سنجورن تہ نیم بازی کار چٹانی

پنر پرنه ناوتھ

پنر پرنه ناوتھ چھ کپا پرنه ناون
 اپنر آرنه ناوتھ چھ کپا آرنه ناون
 زمانک کھو چر دراوٹون کھو چن پیٹھ
 وچھتھ تی پرنیا بنیہ اچھن پرده تھاون
 نظر باز زانن وچھن سون تہ سرتل
 چھ مشکل اینن چھوت کر پھن پرنه ناون

کمرُ نَاشِ آشن امارن و و میزن
 خمیالَن شُبیا و لولَن مَٹانہ تھاون
 نوکٹی لاوی آرمان تھو فی نیندرِ ساوتھ
 کمر تھ عقل کھش غارتس بیم هاون
 چھ سرنجوس یارن ونان دوس دارن
 پراون چھ کوت تام ذولانہ تھاون

نمای پیتہ راوَنی

مَتہ لوہکی نیای پیتہ راوَنی چھم
 تیز خنجر نیزہ ویتہ راوَنی چھم
 اچھو دوسم پیاران ووتہ شام
 رات تار کھوونہ گننہ راوَنی چھم
 کر یکہ لایان چھہ منصور داس پیتہ
 دوس دشمن یار پرکھاوَنی چھم

و آثر انواری و ختیه دایره پیله مهر

ز آتش بندری باثر دایره از ماونی چیم

بنیه خسرو چهره شرین فسران

کیتو فسران دونه مایه ناونی چیم

که بهینه مایه که رسته سترنگی متری باثر

مرنجورس آتیه لیکه ناونی چیم

فَرَطُوزِ السَّانِيَّتِ

پِه کُس وُو تَه بالِه پِیچی آوِ دوان کِستام لایان تاد
 پِه کُس تَج باخ زَن نِه رَه گومت کُس یوت کیا بیداد
 پِه ماشیرین تَه اربنه کوه تِی تِه اُمِت چُح بَنِیه فرماد
 چُح زَن سوداگرا لُو تِه نیومِت تُو دِوِیا کارو
 دِیان فری یاد بوزو زندگی هِند یو طرف دارو
 چُح ما منصور موت بَنِیه دایره پِیچی یارس دوان آو
 پِه مانتِه گریتس پِیه لاگنیه از کِصِتِه گامِتِی ما نو
 پِه طاهر نیره و سه وُن ما چُح هِلِس کِهیول نیومِت شالو
 تَوِی مِچوٹ اوش کون هِن دُوپ زندگی وه لِه خون دِل اارو
 دِیان فری یاد بوزو زندگی هِند یو طرف دارو

سنگر ماوودن هیوت زلزله نو دژ کر یکھ طوفانس
مثر آوا اضطرابس و زملو او ن جیره اسمانس
گژ هتھ فرطوز و ژھ انسانیّت دتھ چاک دامانس

چھوے مثر چھندرے مثر تیرہ مانے مثر دیوان یارو
دیان فری یاد یوز و زندگی ہند یو طر فدارو

لرہ فرن

مرن دتھ و ژھ اچھن انسانیّت لچ کر نہ نو و آغاز
امارن ز پیر لچ نو زک خیا نو ہیوت کرن پیر وار
زمانن لرہ فرن دیت وز نہ لوگ بتیہ زندگی ہند ساز
سرو دن ٹھانڈ و تھو شو تک صدایت سوز جیوتا رو
دیان بیدار سپد و زندگی ہند یو طرفدارو
چھ ہر دک انتھ نوہ سوتک صبح سی بونہ وویارو
یہ ظلمک شام انصافک صبح گو و بونہ وویارو

مستانہ خیالو

بُری مہتی چھ نئی پیمانہ
 مستانہ خیالو
 کُری مہتی چھ نئی سامانہ
 لوک شراب گو و عم
 چھو و دیندار و تام
 بُری شوق سان پیمانہ
 مس چھ منصوران
 پُری یاری بہد ورن
 ننہ کتھ ونہ رندانہ

مستانہ خیالو

مستانہ خیالو

مستانہ خیالو

سیرِ رس چھ پزُرک بوش
عشق چھ حُسنک جوش
زلفن چھ کُرمی شایہ
انسانہ انسان بن

مستانہ خیالو

پزہ یارہ پزرس سن
بے گانہ کُری دیوانہ
کیا یارہ نوہ کتھ سُر
پر تیزہ نا و تم گوہر
نہ راوی ہم دردانہ
ساتھ تہ روزکھ نا
نوی راز تہ بوزکھ نا
لیکھ متی چھ کم افسانہ

مستانہ خیالو

مستانہ خیالو

مستانہ خیالو

بہمن تہ کھو کہ شالین
 و بہمن تہ کندی زالن
 کھوژن نہ لکھو وہ فی دانہ
 یوت عقلہ کور رفتار
 گیہ جن تہ دیوتہ خار
 فطر آوی تہ ذولانہ
 و چھیس پزرک نور
 بیدین گترہ مشہور
 ونہ کتھ نوہ انمانہ
 دندارہ تھو تسکین
 رنجور چھنہ بیدین
 بے شک چھ تھدہ پیمانہ

مستانہ خیالو

مستانہ خیالو

مستانہ خیالو

مستانہ خیالو

وٹھن پٹھ اَسَن

وٹھن پٹھ اَسَن ہیو چھ زَن لالہ زارن
 بٹرف چمن روخ چھ فیڑمت بہارن
 چھ بلس تہ ڈلی مٹر گلن ہنری امارن

بٹرف چمن روخ چھ فیڑمت بہارن

چھ نو، و جوش ہتھ جلوہ دینہ لول درامت

محبت چھ کیس نہ کے زینہ آمت

توے مطلبی طابلس کن چھ لارن

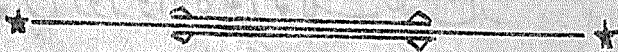
بٹرف چمن روخ چھ فیڑمت بہارن

حسین تہ حُسن چھ زن تیج تابی
 چھ شوقس تہ عشقس اندر اضطرابی
 چھ وادوس دوا. دودو مہس چھ تھان

بطرف چمن روخ چھ فیڑمت بہارن
 خیالن چھ وسعت یرادن چھ ہنیمت
 رگن منہز گر تیکن رتھ دین منہز چھ نارت
 جلو سیوود چھ ایمانہ کین گری سوارن

بطرف چمن روخ چھ فیڑمت بہارن
 کنس تل و نان اوس کستور کاوس
 نوی تازہ تندی تہ تیزی چھ واوس
 چھ نوروز سازس نوی تازہ چارن
 بطرف چمن روخ چھ فیڑمت بہارن

دروان گلشن و او سونگ منادی
 زلن دو کھر سنجوس سېلن چھ کھتہ داکا
 میس رزل چھ فوجمترتہ بمبرس چھ پیارن
 بطرف چین روخ چھ فیرمت بہارن

بَیْنِ نَو و سَمَسار

بُلبُلِ غم ترا و بَتِیهِ پیهِ نو و بهار
 فو لِه چِیون گلزار بَیْنِ نَو و سَمَسار
 نَخِش روز واپره بوز لولک گفتار
 عُدُک در بار بَیْنِ نَو و سَمَسار

مَنخِلِ مَنده سرمایه دارن !
 زُک چِیینه کُمِلین مِیٹ کامِه کارن
 لُسمِت گِرُیوس گَو و شَو نَگَمِت شَهَار
 نِندَرِه گِرِشِه بیدار بَیْنِ نَو و سَمَسار

اډه کس ماوه کس زورا و آری
 بڼه یسله هڼه هڼه انصاف چاری
 کچه و نه و نه و ن راج کره نادار
 امنک گهره بار بڼه نو و سمار

نب تراوه شپه شپه مو خنک باران
 بتراته مهرن ته دیارن تله مهران
 کوه ته بال نو ن کډن سون ته ره پچه شمار
 دوش کھین شهره بڼه نو و سمار

یاد تھو آدم زاده بڼه انسان
 شور و دُنیا دو کډه شیطان
 رو کھنه صبحک پریو تراوه انوار
 نورک لاله زار بڼه نو و سمار

انسان ناو آسه هرايش
 تن دن مذهب داركيان
 ساري مليه ژار پور بنه سيمه ژار
 ب دور گرته دو گنيار بنه نووسمار
 ياد پيشه سنجوسا خاصن ته غامن
 زهاريس پريته جايه شهرن ته گامن
 نوو کي گهنتار ته نيرن بازار
 لکه گرته هن بيدار بنه نووسمار

زمانس چيه شمس اندر نوو جهانا
 نووي آسمان نوو زمين نوو زمانا
 چيه سازس اندر اضطراب انقلاب
 سروس و هن پييه چيه نوو اکه ترانا

سورخ سهلايو

پر بسم الله کړو د سلايو لو
 افلايو سورخ سهلايو لو
 وړه و آلتنه کوه گر ه آيو لو

افلايو سورخ سهلايو لو
 ژبه موزورن خشته هيمنگ جوش
 مغروړن وولته سخت تيره يوش
 نيته شينې سوتنه کيتمخوايو لو
 افلايو سورخ سهلايو لو

زور قیصر تیر کسرا لایه نایوتکه!
 یوتکه لایوتین آتکه سه لایه نایوتکه
 ساره نایوتکه بور نوابو لو

انقلایو سورخ سه لایو لو

نرودن دم دنی مشر آوتکه
 جم جمه بندی ایوان لهر آوتکه
 کم فرعون کر تکه غرقا بو لو

انقلایو سورخ سه لایو لو

زار ظالم دارس لایه نایوتکه
 مولینی تیر هلمر وده نایوتکه
 چیا نگ کاپشک کر تکه خرابو لو

انقلایو سورخ سه لایو لو

مینہ چھ بارسان دھپہ اکہ ناوکھ شان
 سنگد لپنی ونبہ منگہ ناوکھ آن
 رنگہ بنگلن کرکھ خرابو لو

انقلابو سوارخ سہلا بو لو

وولہ گاشتر بنیہ از ووزہ ناوکھ
 زبوسانہ نوہ کتہ سمجھاووکھ
 پانہ چاووکھ وانہ شرابو لو

انقلابو سوارخ سہلا بو لو

جوان چہ زندگی

جوان چہ زندگی جوان جوان چہ نو بہار

جوان چہ سوزِ دل جوان جوان چہ موتِ امار

جوان جگر تہِ دل جوان، جوان چہ خونِ سون

جوان چہ اُسی جوان چہ سانی پیرا دہ پا ایدار

جوان چہ کھیلِ دُنِ عشقِ جوان جوان چہ شوق

جوان چہ شولہِ دُنِ جس جوان چہ لولہِ نار

گیون چہ بیلِ سن فہ لُن گُن چہ سونہِ کالی

توے ہمیر ز لَن تہ ہمیر ن چہ انتظار

جوان چہ شاعری جوان جوان مردِ سخنور

جوان قلمِ جوان کتابِ جوان چہ کاٹہِ حار

ووتھو کا شہرہ

مُشر او اُچھو وُچھ از و ختج دار
 ووتھو کا شہرہ تہ تہ ووتھو کا شہرہ بیدار
 نوہ سمیکر سامانہ کرو تیار
 سمعیہ بد لیو و چھ بد لن وول تیار
 مُشر او اُچھو وُچھ از و ختج دار
 ووتھو کا شہرہ تہ تہ ووتھو کا شہرہ بیدار

وُچھ رو کی تہ چینی انسان
 گل کتھ پاتھ فو لہ ناوی و آران
 مجبور و تھاہ لای آسماش
 بہدور و گند فری طوفان

سامراجن خاجن پاؤ کھ چھپار
 وو تھو کا شرہ تڑہ تہ وو فی گزھو بیدار

کڑی و ختن ظالم تہ جا بر تنگ
 جنگ بازن چھ لگی متی موتی چرنک
 گلزار و چھ روٹمت امنک رنگ
 بنہ جلدی عربس تہ عجمس رنگ

و چھ ہیندن تہ روسن کور ملہ تار
 وو تھو کا شرہ تڑہ تہ وو فی گزھو بیدار

یہ چھ و ختن فتوا تو و فرمان
 باوہ مشرق تہ دوہہ اکہ کنہ چ نشان
 کالی کابل ایران پاکستان !
 سیندہ ہیندن چینس بنہ بکیان

ووتته سورى ايشيا كره يلغار
 ووتته كاشره تده تده ووتته كنه هوبدار

موت من ناوون

اوک ته ازک آدنک ویکه لون

ووه له یار ژهارون موت من ناوون

تد بیره سستی تقدیر ازه ماوون

ووه له یار ژهارون موت من ناوون

باله پیچیه آلوچه لایان کُستام

آدمس یاد پیو آدنک الهم

رو و ممت ته موته ممت ویکه موته هارون

ووه له یار ژهارون موت من ناوون

ساقی اچھی لو سیریا لہ تہیتہ بیاران

تشنس دودھ گو و مین نہ تھاران

بہمہر زلہ عشقہ بہمہر سمکھ اوون

وہ لہ یار تھارون موت مہنہ ناوون

وٹیکہ ٹیکہ نور کائنا تک انان

دیزہ وون نہ نار گریزہ وون طوفان

شو نکتہ شہار بندرہ ویزہ ناوون

وہ لہ یار تھارون موت مہنہ ناوون

نہ ووتھ نہ نہ کروں تار کھ

پاغم ہتھ پوزہ پزہ سمار کھ

پزہ چو چشمو ستی پریزہ ناوون

وہ لہ یار تھارون موت مہنہ ناوون

یتیمہ کتہہ دارس لد نوو منصور
 یتیمہ کتہہ نوہ سرہ و ز نوو سرخوس
 دور چھنہ لولہ زور پور پر کھاوون
 وولہ یار زھارون موت مہ ناوون

مَسْہَرۂ وَن کِنہِہ

مَسْہَرۂ وَن کِنہِہ مَدُن پَر یانین پُڊن فُسو دِہ اَن شَن
 یَمَن کِیا جَہا لِن زانُن تَنگِیکِہ کِیا مَعْنِہ اَف شَن
 یَمَن ساوَن سِیدِشَن کِیا فِکْرہ ترہ فُہ اِنقِدا بَک سوز
 یَمَن یَہنارِشَن خِیا لِن مَہر کُر مَہر اَسَہ شِیطانِشَن
 یَمَن کِیا ساو لَکِہ سائِن کَھن سائِن وُتَن دِرتِ مَہرِی
 یَمُو یَہو یَہو پُڊو پُڊو یانِیو دِہ ہِے تَھو یَہا نَد اَر مَاشَن
 کِرا ن اَز لَیْل وُہو اَسَہ نوجوانِشَن پَر یانِہ وِختِ کِلیکِہ
 دِہ ہا بَہ تَیختِ مَہر مَہر فِیر تَہ نِیکِہ نِہ نِن زونِ جانِشَن

تہ وہ چھ ایم دولہ رودی پندرس تہند انجام کیا سپد یو
 ہین ہندی پائے ٹھیم آخر دوتھنی سورخ طوفان
 چھ سنجو رس و نان لکھ پریانہ و خست دینہ دولت
 تھے ایم کعبہ و نہ زانان تھدین رنگین دیوا کاشن

وَتَيْقَهُ هَيَّوت دَو تَرِهَم دَو تَرِهَم مَو خَتِه چِهکَر اُون

وَنِه چَيَو وِکَنِيو هَيَّوت وَنِه نَاوُن !

لَو لَجِه لَنَجِه مِهَشَد رَوَف بَو نِه نَاوُن

نُور ک پَر تَو يَمِيَو کَو مِه سَارَن

نَوَو بِيُول وَوَو زَن دَو رِيَن تِه دَارَن

زَن دِگِي يَاوَنَس گَر اِيَه اَس مَارَن

رُوح زَن اوس مَظْلُومَن تَو شَن

لَو لُک آ لَو يَمِيَو گوکھ گو شَن

اَندر مِيَم وَو ز جَار نَوَن دَر اَو پَو شَن

يَک وَطِر زَن فُلِي لُج لَالِيه زَارَن

دَاَن پَو ش وَو ز لَوِي زَن لَوِيه نَارَن

زَن دِگِي يَاوَنَس گَر اِيَه اَس مَارَن

آمیخته مهر چرخه متوسلس !
 گل در آید دل بیتد استقبالس
 و نه فداک کله میو میو بیتد لبتد هاس
 و لکھ آید دورہ بیتد زھارن تہ کارن
 بے تاب سہلا بچی یا کھڑی لارن
 زندگی یاونس گرایہ آس مارن

دیوتا چھ جنگس ساونہ درامتی
 آمیچہ کیہ وزہ ناونہ آء متی
 زندگی نوی شیچہ باونہ آء متی
 درامتی جنگس موکل زھارنہ
 جنگس تہ متوس وتہ بیتد مارن
 زندگی یاونس گرایہ آس مارن

آسی گاشتری

جزیه گاشترین زو پاری	پرز سادگی شرافت
آسی گاشترین چھ جاری	تھن رہبری وراثت
ہاوتھ سینٹھا زانس	عرفان تہ گاش غلمکی
کر مڑ چھ تاجہ داری	سانبو غبور پر یانیو
یہی سانی سرزمین	تم گل چھ پادہ کڑی مہتری
بانس مشک چھ جاری	از تمام و نہ یمن ہند
للت ادتا تہ بدہ شاہ	را نی کٹ تہ ورمین
منتر عالمس زو پاری	مشہور چھ تاقیامت
کلہن تہ شری بھٹا ہور	نندہ ریش غنی تہ صرفی
رچھیتی کثیرہ ساری	قدی بو تہ قاضی دار ہور
کس سوز بور دین منتر	لہ دیدہ تہ آرنہ مالے
شاعری تہ شہر یاری	خوتونہ زونہ کر مڑ چھ

کبہ شوقِ باغِ حُسن
 گلِ ریزہ منترِ چھ زندے
 آزادیِ نینِ خب لن
 ہجو رہن کلامن
 پتہ کن چھ نام سانی
 اکبر چھ امرہ نویت
 محمدی بن سہ غارت
 بہدور تازی بھٹاوی
 سیرو تہ سانی نہرو
 اقبال تہ کالہ داس ہیری
 تم ناوونہ چھ باقی
 بڑی دوری رُسل میرن
 مقبول کراہ و آری
 لکھ از چھ معنہ تارن
 پاوان چھ یاد ساری
 کر مر چھ ہیدانی
 ہاوتھ سون زور و آری
 موجود چھ و نہ کلن منتر
 اسی سانی پریانی ساری
 مشہور ہندہ ریندس
 گائتری اصل چھ ساری
 تارینچہ کین صفحہ کستر

سرچو سرازی یمن ہند
 یوزان چھ نامو آری

ماجن ہند بجر

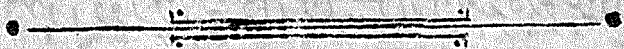
سینھا حملہ موتن چھ کر متروں ستام
 مگر ماجہ وی کوڑ دہ ہے موت نام
 تنھو کھ زندگی زندہ موتس دتھکھ پام
 دہ ہے ماجہ وی کوڑ پرستھ موت نام
 گے شکل جنگ کر تھ موت آ یو
 گرا دیو دراگک بنتھ موت آ یو
 کر تھ فان درا یو وہ با صبح تا شام
 مگر ماجہ وی کوڑ پرستھ موت نام

تھڑا رہیہ بجر ما جی ہنزیہ عظمت
 یمو لٹھ دیوان موت بہیہ گوڈ شکس کھیتھ
 یمو زندگی دتھ زخم زبڈہ تھوی نام
 دھ ہے ما جہ وی کوڑ پریتھ موت ناکام
 چھ ماہن ہنزی اذتہ موتس پیر چھار
 یمو زیتھ پریتھ گردھ ہے موتسی لار
 توے ما جہنی شوب عزت تہ اکرام
 یمو ما جہ وی کوڑ پریتھ موت ناکام

لال چوک

عاشقن معشوق ہوان تنہ لال چوک
 جنگ تصویر جنگ جلیوہ ہوان لال چوک
 لال چوکس منز یوان یم حاضری شمس دوان
 خامخواہ شاعر ادیب تمنی بناوان لال چوک
 وچہ غیاث دیا رہ والین وختہ کین یارن دہ
 میٹھ لیٹن چای چاوان پان کھیاوان لال چوک
 آسہ سائین رہبرن شاید نیا کشمیر از
 یاد پاوان ٹوی ٹوی تصویر ہوان لال چوک

از توے میانین رفیقن دوستن یارن چھ ما
 کامہ دیونہ وانیہ ظاہر جلوہ ہاوان لال چوک
 ساقیا وہ لہ یکھ بے ہاوے دورہ واران اندر
 مفلسی کیتھ جام چاوان مشراوان لال چوک
 دورہ کتہ کیگام گامس مشر بہتہ رنجورہ چھک
 دلبر سستی ماتوے چھی کتھ رلاوان لال چوک

زہ انسان

میں نش بہتر چھٹی انسان میں نش افضل چھٹی انسان
 وہ تھان میں ہول گند ٹھہر ان زمینگ میں چیران
 گمیں خوش رہا وہ میں چھہ پید اور پیداوان
 عظیم انسان شریف انسان مقدس محترم انسان

کھہن ڈورین تہ ڈارن میں رگن ہندہ رچہ سگداوان
 کر تھ تخت زمانس کتر چھ میں سامانہ پچہ راوان
 بر تھ لول زندگی کتر میں چھہ نوی نوی ساز سہن راوان
 میں نش بہتر چھٹی انسان میں نش افضل چھٹی انسان

مُو زورا کامہ کارا شوب لاگان یس چھ سمارس
 بناوتھ چیز رنگارنگ سجاوان یس چھ بازارس
 چھ خالق یس کرتھ تخلیق دیوان نورک بجر نارس
 عظیم ان ن شرف ان ن مقدس محترم انان

دھرم مذہب بناوتھ وان خدا اوتار چھ یم ہوان
 بہت بے کار چھ کابل یم بین ہنرہ لاگنیہ زاکان
 بنتھ ملہ پیر درویش یا چھ برہمن گور یم آسان
 میہ نش ساری چھ یم بد ذات بے غارت نابکار انان

وچھیم گھاٹھن کھلن اندر نہ چھان اڈی باخدا کر کری
 جوان اری وری نہ تم انی کافی نہ ترنی مونری نہ تم شکر ڈری
 مزارن ہرج ہیوان ریشہ بابہ قبرن گچھ تہ رنگ کر کری
 میہ نش ساری چھ یم بد ذات بیغارت نابکار انان

امیرا ظالم اسیر مایہ دارا اسیرہ آرا ماس
 بہت پانس ترھلس غم گیتھ عوامس لوٹو کس داس
 غصہ کرہ قتمس محنت کشس کھیہ حصہ پلس خامس
 مینہ نش بدخواہ چھ بیٹھ انسان بیغتارت نابکاران

کرتھ محنت کھیوان کھیوان بین سئی گو و شریف انسان
 پلان یس بینزے زہیہ پیٹھ مینہ نش گو و سئی کمین انسان

تم دوہ واپنے لگی

وہ تھو شیر جوانو وہ تھوڑہ سکھو وہ تھو آخر تم دوہ واپنے لگی
 نیلہ ظلمی قلعہ نہناؤ نہ پین نیلہ جبر کی جھنڈ پتھر ناؤ نہ پین
 نزلہ چانس لانس تقدیرس کھر آخر تم دوہ واپنے لگی
 ہرہ نور ویکن کھسہ پوش لکن تد بیرن سیزہ و تہ ناؤ نہ پین
 دن ساری پزرس ملہ شارس تن آخر تم دوہ واپنے لگی
 پین قضیہ تہ نیای انز راؤ نہ نوہ پزہ لوچہ لپہ و نہ ناؤ نہ پین

لنگه ٹھولہ ٹھول ظلم انصافس بوجھ آخر تم دوہہ واپس لنگ
 وہ تھو واو وہ زل طوفان زن کوہ بال سنگہ ستر اوہین
 پترہ راون و زملہ گگر این گتہ آخر تم دوہہ واپس لنگ
 و زہ ناون نبتیہ رنجور فی نیم آلو نیلہ پیریزہ ناونہین

نزالہ کیا لولہ بہماری

بالہ یارہ کمر ہے پیالہ بیداری
 نزالہ کیا لولہ ہمیں آری
 حالہ آکہ کرنا بال نالہ نزاری
 نزالہ کب لولہ ہمیں آری

باج دارن دیو کھ آیت تاجداری
 راج کوڑ پورہ نرد آری
 باج دینہ باپتھ روز لاچاری
 نزالہ کب لولہ ہمیں آری

پانترن وری بن ہنڈ پلانڈاری
 تہنہ مینہ سپدے یہ جاری یہ
 پینہ نیو پینٹھ کنہ نہ مھیک ڈاری
 ڈالہ کی لولہ ہماری یہ
 وچھتہ چالاکن ہنڈ گاہہ جاری
 قومس کر کھ سرداری یہ
 زارین تہ نہ چھر کس آہ انواری
 ڈالہ کی لولہ ہماری یہ
 بترہ ڈھل بھڑی تہ جودو گاری
 ونہ کس چھنہ غم خاری یہ
 پینہ نین یاری تہ بردین خاری
 ڈالہ کی لولہ ہماری یہ

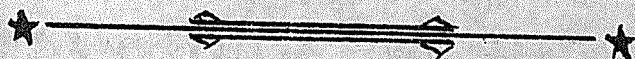
اُمہ کھوتہ کیا گئے تھڑ دینداری
 ہیش مش قونون ترو پاری ہے
 ٹوٹس تہ غضبس واگزار ہے
 ژالہ کیا بولہ بیاری ہے
 آتھ انصافس لگی زنا پاری
 بیتھ آسہ پڑھ طرفداری ہے
 لٹھ دتھ پزرس رچھ اپنی پاری
 ژالہ کیا بولہ بیاری ہے
 زیوہ راؤنی جیسپن کران سواری
 چیفس وندی وندی تہ پاری ہے
 سمعہس چھ پروانہ پنہنی ساری
 ژالہ کیا بولہ بیاری ہے

کیا گزن لکھ اُتھ پترہ بیداری
 بٹھ آسہ رشوت خاری یے
 عوامی خاکسَن جھنڑہ رواداری
 نرالہ کیا لولہ ہمیں آری یے

اوٹ گوؤ نایاب لوٹ گہ جاری
 صینہ آسہ موٹرتہ لاری یے
 پر مٹ دینہ آسہ ایمانداری
 نرالہ کیا لولہ ہمیں آری یے

نرالہ لکھ تراوتھ بلی زبھی ساری
 ولی ہم نفس امارت آری یے
 کالہ کالے بنے یہ بالہ ہزار آری
 نرالہ کیا لولہ ہمیں آری یے

رانجورج سوی گپہ پڑ فن کاری
 یتھ آسہ دیانتداری یہ
 ننتہ آسہ شاعران زیونہر کاری
 ترالہ کی لولہ ہمیری نے

وولو ماگاشرو

کسان سبھای ہندہ ناوہ

وولو ماگاشرو ووتھو وونی ترہ محرم گڑھ نوین رازن
 وخت بدلیو زمانا آو نووی لوگ ستر نوین سازن
 تریہ ویت ہے دوکھ بازو دوکھ اپری شرنک شرنک ناوتھ
 نیا کشیر و نیتھ ترہ رشی کھن پیٹھ آسی ایم نازن
 و نیتھ مت پین و تہ ماو کھین بیتہ زو ترہ و تھ بے سود
 کھیتھ تم کر سین بیٹھ شیر گڑھ و تھ تار و درازن

نظرو نچھ کو تامت پیارہ چھوارن تہ گپہ کارن
 یگاہ آنز راوہ کیا پر کھساوہ پر کھساو تھو دغا بازن
 چھو وہ فی فتوا ز مانگ نو و مؤزورس گر یوس کرہ اتھ واس
 وہ تھن تھو و انقلاب کج شان ہیتھ زینن نوین بازن
 اپاری بن گریسی کمرانہ کی پیاری نیرن مرا نہ کی لکھ
 سمن یکج ستمتھ ساری کرن اودہ لار میران

مؤزورن گریسنین ہندہ انقلاب یک جام جیتھ رنجہ
 مدے تھو و تھو صد سازک رلاوان سیتی آوازن

اکھری پائی غزل

ہجورن ناوہ چٹھی

”وہ لوہو باغوانو نو بہارکشان پیداکر
 فوہن گل گتھ کرن بلبل گل خندان پیداکر“
 (کلام ہجور)

ہجور صاب

پہری پاٹھی اگر تہو نو بہارکشان وچھن آسہو تہ تیلہ او سنہ
 وننئی یوت سیٹھاہ۔ بلکہ اوس وننئی ستر بنک تہ کانھ ستر کرن
 یس نہ قہ از تام زہ چھوہ کو رمت — بے شک چھوہ تہ

از سو رتھ نام کران نیمہ ستر تہنتر اصلی دیانت چھہ ننی نیران
 تہند کلامہ انقلابی تہ تہنتر عمل آسہ انقلاب پسند خلاف
 اکہ پاری آسو ساری انقلابی نیشل کانفرنس و میدوارہ بندس
 حقس منتر تہ بیہ پاری ہجور صاب غلام محمد لالہ نس موٹرس

کھستہ پتھس جاگیر داریہ بندہ باپتھ ووٹ دنگ پرچار کران
 حارانی مہد مقام تہ میانہ باپتھ کاخہ حکم

۳ جنوری ۱۹۲۷ء

تہند رنجور

روح آسی تازہ پیدان

بوزتھ کلام مہجور کہو

ساری و نان چھ کیا جان

کیمہ سہرہ سیتی مسجور

گوو خستہ بستہ مہجور

مشکل درن بدستور

دو ٹکھ پڑہ ناوہ لاش

دو لکھ تڑہ کھ خیلان

نفسی و تل چھ والن

بڑی بڑی پیسہ مہجور

ایمان بچام مہجور

روان چھ نام مہجور

بَابُ ثَلَاثِينَ فِي بَيْتِ نَوَاحِدِ

گلِ حیا بہ چاکِ دیو و تکھ

وونکیب از منہ چھو

او مکمل شدہ انقلابی

کرنے ثبوت یہ کچھ خرافی

روزِ تہذیبہ تیج تائی

کارن تہ از کہن چہیک

چھوہ روومت سن چھک

بَنگَسَ اَندرِ سَن چھیک

یا نے تزیہ نام مجور

سینم بکام جیو

از میتری گام، مجوله

کاملی تہ کاٹہ کھو دالی

جینسہ ہوشہ کھو سنادالی

وچھ کیا کووی پونالی

کس چون سوز بوزی

کیا چون یاد روزی

پیتہ نوی کلام ہجور

رخجو رسیلہ سوزی

آب رود تہ شین

گرپوس

زندگی ہندیس پوہ نگ ز پہ کل
 بجہ ملج تھرہ ہند نندہ بون ہیو گل
 باغک باغوان گھ ڈنیک بہ دور
 سی یس گھ ڈہ سونتی الہ بانی ہیتھ دڑاو
 آشن تہ ارمان وڑہ ناو نہ
 کو نکلیمی کورسلہ سونتی پیرتھ
 بہتر آتھ وانس فالو ہرہ روو
 گھ ڈہ سونتی لوکک دفتر و ہروو

سئی یئو پھس ووو ژورین تہ ژارن
 سئی یس میتره منتره سون بیون ژارن
 دتہ فری فری یس بہتہ کل کھارن
 زندگیہ یس کور ش باش ش باش
 زندگیہ یس دیت زٹہ باگہ گل میوٹ
 صدرن یس سوز سکہ ونہ باپتہ
 نپہ نپہ کرہ ون سیماب ہیوآب

گریوس
 سئی نیلہ لونہ تہ دروتا ہیئتہ دراو
 باگہ وان پاتھو از باخوانا ہیو

وری سچہ مذیہ لوگ بیہ کراو کرنے
 پیہ لاگہ نہیہ تیلہ لوگ چاویہ نے
 چیمہ خیمہ سان کھن تروون ڈورس
 ڈورس کھن گو وروخت آہس
 روخت سپدیو وروخت آہس
 اشارہ زانتھ دو تراو آہن
 جو یوتہ نالو سنزو کئی دثراو
 آرو تہ نارو منتری ووت مدرس
 تہ مدرس و آتھ آرام تروون

گریستیو کھل کڑی پھل انبارن
 تہ بیہ درائے لارن
 مسرا کینکھا تہ تیلہ گو کلا ہیتھ

ہلمن کیتھ لگی ڈارن وونے
 ھدہ ھدہ ھو لہ ھو لہ ھو لہ ھو لہ ھو لہ ھو لہ
 بنیہ گوو گوو گوشن

زنیہ گی باسیو بنیہ لوگ ظاہر
 ھو لہ ھو لہ گرنہ ھنے یاوُن نرنے
 ھر دگ واو گوو شینچہ ہیتچہ صودرس
 صودرس شینچہ ہیتچہ

صودرن بنیہ کور پآراو جل جل
 تل لارہ واوک تہ او برک پآراو
 صودر کی آبن ہیوت تام سکھرن
 واوس تہ او برس سیتی نیرن
 آسمان گیرن

لگرا پہ وز مہلہ کری کری او برن

رُتھ رُتھ و ہرو و زال آسمانس
 باو تہ سنگر مالو پیٹھی دِراو
 جنکُن تہ بالن اُنڈی پکھی فہلیو
 نظر اتر آون
 تہ بترات دینٹھن
 آرام تر آوتھ زن مس بندرے
 گریسی آس او کپیر ترادر و جہمتر
 لوت چاٹھی پانس کانگر شیمبر شو
 تھکھ دِنہ تامت یوکن بیو کھمت

او برن تہ واون کھور ہوی ٹھہراوی
 وِزہ مکہ لگرا یہ لجہ دُری کرنے
 واوس تہ او برس مشوبہ پر تھنے

صودر کی آبن دوپنکھ ٹھہرو

پیارو تامت

ڈوریو تہ ڈارو چھ تھکھ ہیودیتمت

تہ ہترات شو بھنجر

ناگن تہ باغن باغہ کین چمن

شاید تامت چھ زوہ لہ ہش آہتر

ساز چ آواز چھ زن بیگے ہتر

اسہ پڑہ پیارن

پیارن تامت

یوت تام ہترات بیہ گڑھ ہیدار

گر یوس تراوہ تراوہ تہ کانگر اوکیور

بنیہ نیرہ کھاہ کن ہیہ کھاہ شیرن

ادہ پڑہ بنیہ اسہ تس کن نیرن

فی الحال طُھرو پیا رو تا مت

یاریو تہ وودار مالو اندی ٹیکھی
 خیمہ ویت او برن تہ ووزہ ملہ ٹھہرے یہ
 تہ صدہ کی آبن رسہ رسہ ہیوت ادہ
 کناکس تہ مسہرس سگوئے باپتھ
 بیون بیون رو دک بارانہ تراون
 تہ بہرات سگہ ویتھ ہیوت رُدہ قطرو
 شہنہ تھو سی بی بی بہرات گیر فی
 کوہن تہ سنگرن کو چھہ شہر بیارن
 نظر اتھاوتھ
 واون نادکوی ہندرس شہرس
 شہرن سخ تھو وکری کری آبس

شینس تہ رُودس

پیار نہ باپتھ

ونہ در او سونتھ آو بیہ لوگ تہ تراو
زندگی کھوت چاو

لوگ دفتر و ہرو سونتھ
قمریو، کستور یو ہیوت بولن
گلیو کو کو۔ ستہ کیو بنیہ ہیوت
وٹ وٹ کڑی کڑی دم دتھ بولن

بنیہ گپ سازج آواز گوشن
گریسی تراو تراو تہ کانگر او کیور
بنیہ در او نوہ لاگنیہ مہندہ چاو
ہارس تہ بو مہر س نا نگل چارتھ

اَلِهَ بَانِيَا هَيْتِه پادر سِه ميو
 هُده هُده هُده هُده هُده هُده هُده هُده
 بَنِيه لَوَك گز هُنه

پاه هَيْتِه حُور و كهاه هِيوت نيرُن

وَنِه وان وَنِه وان
 دُري كُري كُري يَلِه بَنِيه هِيوت حُور و

نُوه هر يَنِه زَن نُوه وَنِه ناوَن
 كَمَلِيه كَهِيَتَن هِيَتِي دُوري شيرِني

سَوَكُو بَنِيه هِيَتِي نُوي عَمِ ييرِني

زَندي مَوَتس خنده لُج كَرَنِي
 طَهَرِه طَهَرِه كُري عَمِي اسنا تر اَوِيته

وز مَل عَمِ كَتِه لُگراي سِيَدِه

سَه لَوِوِين

سہ شیریں آب ہنٹھ پانا لہ کھڑن ناگہ لے
 دیر ناگ سو کچھ ناگ کو تسر ناگ ہر لہ ناگ بے شمار
 بالہ و سہ و فی نا لہ ز لالی آب ہنٹھ سماں ہو
 سوز آرن ہند گیوان زن ساز وایان آبشار
 دل دیان وہ لہرن دلن مانسلن کمرہ ہا بھو سال
 فیر و فیر و وچھو وچھو تہ بہ وچھو ہا دہ ہے ہم کھ ہمار
 دل فوہ لن پیموش زن دہ کھ غم ژا لن تہ لہ بلن
 بو نہ شہجارس بہت اندی اندی وچھو فوہ ورہ وار
 قدر رنجورن کمر فی شیر پنن یمہ وچھو تیلے
 عا پس اندر تہ یلہ دیو ننھن نہ کنہ یچھو لالہ زار

په چچه اکه سوال

خانه سون نارس اندر کوټ تام دزه په چچه اکه سوال
 دونه پشه آشن امارن بیه کوټ تام په چچه اکه سوال
 وه پده کوټ تام دراک دونه دارن چهن کھستن کلن
 فاقه بچه هند فصل کوټ تام لونه گر یوس چچه اکه سوال
 تریش بیره بتر آژنوه وهر آژنونه پساژن کوټ تام
 بریم سران هند کوټ تامست روزه دونه په چچه اکه سوال
 روزه کوټ تام تاکنن بده سندنه چستی شند وطن
 نقرنگ جهلمک نه دوگر نیاوگ شکار په چچه اکه سوال
 یاده کړی سرمایه داری کیږی پتگی پته بډی سوال
 یم سوال رنجور پرژده وختس کوټ تام په چچه اکه سوال

بیل چھ توشن نوو بهار آو

رتھ ونڊه باغس باغ کین پویشن
 بیل چھ توشن نوو بهار آو
 گل فون وارین بوش کھس پویشن
 بیل چھ توشن نوو بهار آو

گلر توری فون له نادو سوننگو خوش
 شاید پتره پیم ونڊه ونڊه ورو
 کله کوڈ بانو آو سو رخ پویشن
 بیل چھ توشن نوو بهار آو

مېنگە بېنىۋ دۇن دىرىكىنە پۇش
 نوۋگىۋون گىۋى توۋ نۇرس چچە باۋ
 نوۋوزى عالم بىيە روزى روشن
 بېلىل چچە تۇش نوۋبىھار آۋ

رەھبەر دىيە كىرەتقى شىھىر خاموش
 سىنراۋ آۋ بىيە سەسەن زار
 شىك چچە سۈنۈك حىق فراموش
 بېلىل چچە تۇش نوۋبىھار آۋ

وعادە كىر يادىن يادە فروش
 ساقى نە توۋ مىس باگىرە دراۋ
 ماد لوى وختىن سادە منوش
 بېلىل چچە تۇش نوۋبىھار آۋ

کریکھ دژ کستوری باغ سیه پوشن
 سته کیو هیوت ونن لوت لوت چھاو
 ککلو بولن هیوت پٹھ گوشن

مبلیل چھ توشن نوو بہار آو

رسم وون مسولہ آہ ولہ پوشن
 میسر زلہ کیٹھ چھ از نوو چکھ چاو
 اچھ دارہ اچھناہ پستی ہو پوشن

مبلیل چھ توشن نوو بہار آو

دان پوشن دودہ زلاؤ دی خوش خروشن
 لوس چھ لوگت نوو تلہ تراو
 حیسن دینہ (مجبور) آو بے پوشن

مبلیل چھ توشن نوو بہار آو

زُورن تہ النان — حُسن تہ عشق

اکھ پر یون تصور

و نیو و دہ ہے یہ شاعر و
 دیو و دہ ہے یہ گاہ لیو
 سینٹھا زمانہ بر یونہی و نیوکہ
 و نیوکہ دہ ہے دہ ہے و نیوکہ

مُنحہ نوین دلاورن
 دین یہ نقشہ زن کھنیوکہ
 و چھو یہ زورن کرتھ حسین
 چھ مار دے مُنتر تہ نازنین
 پُرستائی پری یہ زورن

چھ سیما بتہ چاندی ہش
حین مولا ہمو زون

○

و نیروادہ کشر ہو ما جو
کشر تہ لولو تہ بیہ ہمو ہو
زہ مہ مہ دام چا و تہ
و سٹن اسپہ وین میم دتہ زون ما و تہ
تلتہ شامہ پتی کوہ چہ اندر نندہ بانین
و نیو کہ زون وانی
رہتی نالہ متہ زون
تہ دارے یہ نرہ مو صمو نندہ بانو
و نستم کنتو
لجہ یہ زونہ کن اچھ و نستم کنتین
دیو کہ زون والون

مگر یاد کس رُود
 جوانا بنیخہ لوڈ گڑھتہ یاد کس رُود
 گندُن یا گینون ما جہ ہند زون ہون
 مگر یاد کس رُود
 وشن شا عرن ہند
 دین کاٹہ لین ہند
 چھ کڑھ زون پیمپوش ہش زن دلس منر
 گہان پرزلان گاہ تراوان پنم زون
 نیم چاند ہ ٹوٹ ہش
 پرستانی پری یاد شاہ کور حورا
 تو کٹ لاو بھر ہش
 متس یاد دلس منر
 پرستانی پری انہر ش ہورنے ونہ

بہت پتہ پرستان کھٹھ پان تھاوتھ
گڈتھ دارہ کنی بٹھ

وچھان غمزہ ہوان کس تمام یارس
کس تمام ژھاران

چھ کس تمام پیاران
سیدہ مارہ متہ دارہ کنی بٹھ کڈتھ زون

شینس منہ دوان وڈی
چٹھ برقعہ تھوڈ سیدو وچھان دنیہس کن
اسان غمزہ بیہ کھچہ اچھناٹہ ہوان

گلان شمر گاہے گے منہ چھان زن
کھٹھ بٹھ تھوان لوت لوتی برقعہ تراوان
دوان نظرہ بیہ دارہ پتر کنی چھ یارس
نہ تر بارہ وچھ وچھ چھ ژھاران یارس

نہ پیاران وادس
چھ انسان زادس

○

یہس انسانہ پندہ امارہ فیران
زُون اُنڈری اُنڈری گتھ کمران
انسانہ پندس منیر لس یتھ وائر وس بننس
دورانی وئی
وچھان ٹلی مارہ گاہے گاہ وچھان ٹاکارہ
دھ ہے گراہین تہ یوت تھہاين
یہس انسان زادس کُن
امس ووت فار یا کال ہی کمران
پیاران یارس انٹظارس آدمی زادس
نوتے یوت یوت گتھہان انسان
پتے چھس توڑی پتہ لاران

○
 دِبانِ کرتام اُرس و دُومِت چھ ملکو
 بجرِ النایہ سُد و دُومِت
 صِفَتِ تَعْرِیفِ اِسِ النایہ سِدِی و دُومِت
 تَنے بَیْتِہ مَنیرِ لِسِ النایہ سِدِی گنَہ کَران و دُومِت
 مَدِ اُمُومِتِ حُسُنِ یَاوُن تہ لَوہ کِہ چار
 شُولہ وُن تَوُت لَوہ نَارِ سَاران
 چھ لِسِ النایہ سِدِی شَقِیسی پِیاران
 دِبانِ کَر گنَہ جَوَانِ اِنان
 جَوَانِ کَر گنَہ عَشِقِ اُمُومِت

○
 دِبانِ یَلِہ اُمُومِت کَران تَعْرِیفِ مَلِکِ النایہ سِدِی کرتام
 کُھنَہ تَی تَی دِبانِ کَنَہ نام اوس اُورِ جَلِ کَن دِوان
 بوزان

سو کز فرامی مکن پندری
 و نیو و تو دانیس ظاهر
 و تو شیخ آدمی ز ادس
 خبرش باد روز و وا
 مشیت ما گو و تمس ظاهر
 و من یا غام انسانس
 مگر کتھ اس دیا عش بیہ دس اندر
 لیکھتھ موجود

توے اوس شاعرن الہام
 توے اوس گاہ لین یا غام
 توے ماجو و نیو و لائن
 کتھ رفہ نہ منیر لین ہو ہو
 جلتھ کن چھ کیتھ و کتھ تھو و تون و ویکھ
 ہو من لائن و تھ واه واه

دنیو کہ روہو ہو گیندو کہ

وہ لے وسہ زوئی . وہ لے وسہ زوئی

وہ لے سائیں نکین ستر گنہ

وہ لے وسہ زوئی . وہ لے وسہ زوئی

تو کے ادہ و دہ و نیوڑھو پہ پیش کرے

مٹراوے بہ اچھو تہ کلاوے یہ وکھ

اسہ و نیو چا نیو

تو کے ظاہر تنے پیچھے زونہ کن فری

وچھان انسان اوس کیا تام

تہ کوہ سہ تام کتھ رتیس پاوان

تو کے انسانہ پندری مالنی

منزل رٹ مٹر چھ نرے نرے ترا

تو کے شاید

تو کے ظاہر

به عالم بیس وطن انسانه سندن مالین
 منزل میثره ماجر پیئره ییمه بیثره که چه سندن
 بیس زور و سستی

نه کینه نتر آونجه اویران
 نه کینه پییجه بیس آونجه واوس اندر، عسلیق
 عشق انسانه سندر پییجه لوله نار
 پییجه خمارا بیس

نشان گردش کران آندری آندری

چه فیران تخته پیرستانس

پییجه اندر زون تار که سیر سیر

زهره زحل حشک نور پیر لوان

چه عشق تنب لوان دل

کران آچی پییجه انال

دوان گتخه نیم نه پییجه انسانه سندن سندن بیس آندری آندری

بیخته اندر حضرت انسان
 و بیخود و پوختی و بزرگو و نه در فانیچه لیو
 بهادر و جوال سپید لیو

○
 سه انسان قدرتی پس بیخود و در قدس
 سه انسان یکه پسران کاین ته بهیه گاش
 و چخته گیه جن ته دیو حاران
 سه انسان یکه بندس بجرس
 چه در ته سجده ملکو بر یونته
 سه انسان جای پس شیر او عرش بود سه دیته
 پنفس در پس اندر

سه انسان یکه پسران نوزک خیال بر یونته اوس تله تراو
 سه انسان یکه بندس موصم در پس ته بر یونته اوس دیرای
 و بیخود و تله نوزک کنست
 بجر الشایه ملکو

دیوانِ ممتی بر یونمته اوس انسانہ سندس اکھ و چس اندر
وہاں لوک نیتہ عشق تار

○
سے عشق ناریکو خار بوز چمن
سے عشق ناریتنہ پتہ دوان فاہ عقلہ تدبیر
سے عشق ناریکو ذولانہ زن فطرت تقدیر
سے عشق ناریکو دیت ہمنش نور
سے عشق ناریکو بوز خارش جوش
سے عشق ناریکو بر شہ جوش
سے عشق ناریکو تھو تھو تھو قدس
سے عشق ناریکتہ پتہ رٹ خیال
سے عشق ناریکو تنہ لاوہ حش آچھو
سے عشق ناریکو دیشہ نو و عشق دل
سے عشق ناریکو پتہ پتہ پتہ
سے عشق ناریکو تھانہ پتہ

تَرَنَمِ کَوَه تَه شَهَرِ دَن تَلِ بَرِئِکُنْ چِهْم
 کُنْی زَوَن تَرَن تاپه کراين دوان چِهْم
 چِه کَتَه مِيون مُنزل بو کوکُنْ دوان چِهْم

يَسَنْد شَرِ دَلِ چِهْم تَرَس شَرِ تَه لِيْم کَر
 مَر کَوَت گَوَسَه کَمِي نِيو چِه لِيْس مِيون دَلِ
 يَسَنْد ساز هِنْتَه چِهْم بُو يَمِي سَنْد گِيَوَان چِهْم

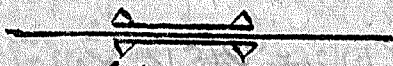
چِه کَتَه مِيَا فِي عاشق چِه کَتَه مِيَا فِي معشوق
 يَمِن رَوَس گَزَهان ضايه چِهْم هَا يَه کَس شوق
 تَرَن تَه تارِه چِهْم ساز تَه سَوَر ک گِيَوَان چِهْم
 چِه کَتَه مِيون مُنزل بو کوکُنْ دوان چِهْم

۶۸
بینی کنی و تخته تھو و چھ سرخوسا پیاران
چھ کتہ تم پین وہ فی چھ از وخت زھاران
پین کتی گرتھ سارہ سامان تھوان چھس
چھ کتہ میون منزل بو کوکن ووان چھس

جولیس روزنبرگ تہ ایہل

جولیس روزنبرگ تہ تینز آ شینز ایہل
 اسی امریکہ کی روزن و آل۔ وہ شوے باثر
 کیونسٹ تہ وہ شوے ایچی سائیس دان مین
 امریکہ پر سامراج شاہی ہاثر ہاثر لاج رہ
 توہہ و فی وہ روسہ والین ایٹم بمبو
 راز تہ امی بہانہ و تلکھ مین وہ شوئی
 باثرن موتک سزا۔ یہ ہند یو کوہ کیونسٹو
 شریو کر صدر ٹرومینس ایہل رہ توہ
 کری تو سانہ موٹم آسنہ کے پاسہ سائیس
 ٹالس تہ ماجہ موتک سزا معاف مگر
 گمہ یہ ایہل تہ آہہ رد کرنہ تہ ہم وہ شوے

بآثر آی و همیه جون ۶۱۹۵۳ بجلی
تاره هینه کرسی پیٹھ بهناؤتھ ابه چه
نینه ساونہ - تہ و فیہ کیو ساروی
ایماندار ان نو کور اتھ پیٹھ ماتم

چھ ماتم کران از چمن گلستانکی
یہ ساری جہانکی
تہ لعنت کران کس چھ ان زمانکی
تہ ساری جہانکی
کران کس ملامت ملک آسمانکی
ملک آسمانکی
یون حاف تہ افسوس ساری جہانکی
زمینکی زمانکی

و چهن سارنهی پنه ته روزن خبردار

ته بوزن یه اخبار

یمن بربری خون رینا هندی و چهنی کار
چه کتھیویم ستمکار

گریدن رامه مونین درندن ته یه عسار

گریم چه خوشوار

یه هیروشما کوریا کوریمو خسار

گرهن یم ته بیوار

کمیشن بلای و اثرش چیک کهورن تل

یموماری جولیس روزنبرگ ته اتمیسل

تته ژوریم و هورنی اسطاون

تہ تھڑگو نثرہ سٹاون

تہ تمیم چھ اہ اند کشیر با گراون !

تہ انصاف ماون

تہ تمیم چھ خلقن سبز باغ ہااون

تہ دل تنپہ لاون

تہ مشہ قسیم اٹم ہم چھ ماون

تہ اہ کھوڑہ ناون

زمانا تمہن کن تہ فرہ تہ سیز کر تل

یہمو ماری جویس روزنبرگ تہ اہ قس

۲۶ جون ۱۹۵۳ء

جموں و کشمیر کی انقلابی تحریک کے لیڈر
کشمیری زبان کے عظیم انقلابی شاعر

رنجور کاشمیری کی

تخلیقات

- بانگِ انقلابات کشمیری ۱/ روپے
- بانگِ انقلاب اردو ۵۰ / پیسے
- جہادِ حیات ۲۵ / پیسے
- روحِ آزاد ۱۵ /
- عیدِ نمبر ۱۵ /
- انتظار ۲۵ /

- نثر ترہ گگرای ۲۵ / ۲ روپے
- خابہ منزہ سقہ خاب ۷۵ / ۱ روپے
- دھوزج وزمل ۲۵ / ۲ روپے
- فراق دلبر - ۱ / روپے

ان جگہوں پر حاصل کیجئے

- مقبول اینڈ برادر س کیگام
- غلام محمد دیو دوکاندار شوپیان
- عبدالرحمان ٹیلرس شاپ ٹکرو شوپیان
- غلام محمد لون نیوز پیپر ایجنٹ بانڈی پورہ
- دفتر اخبار ہمارا کشمیر بڈ شاہ چوک سرنگر